

STORTINGET

Innst. 40 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:240 S (2021–2022)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Himanshu Gulati om opprettelse av asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet, tilsvarende det danske lovforslaget L 226 (2021–2022), vedtatt i Folketinget 3. juni 2021, eller den nylig foreslåtte britiske modellen.
2. Stortinget ber regjeringen inngå et samarbeid med Danmark og/eller Storbritannia med sikte på å få på plass en felles løsning for asylmottak i utlandet.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 3. mai 2022 til Justis- og beredskapsdepartementet ved statsråd Emilie Enger Mehl bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 24. mai 2022. Komiteen har imøtesett og mottatt skriftlige innspill i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Støstad, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni, Kathrine Kleveland og Kari Mette Prestrud, fra Fremskrittspartiet, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til representantforslaget, hvor det fremmes to forslag om å opprette asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell og samarbeide med danske eller britiske myndigheter om en felles løsning for asylmottak i utlandet. Komiteen har mottatt to skriftlige innspill i saken. Komiteen merker seg statsrådets svarbrev av 24. mai 2022, hvor hun redegjør for at regjeringen er negativ til forslagene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, støtter ikke forslaget om å opprette asylmottak i tredjeland i Afrika etter dansk eller britisk modell.

Flertallet mener det er viktig å være åpne for nye løsninger på migrasjonsutfordringene, inkludert løsninger som innebærer samarbeid med viktige transitland utenfor Europa. Dette bør imidlertid først og fremst løses gjennom bredt, internasjonalt samarbeid og innenfor rammen av våre menneskerettslige forpliktelser. Flertallet viser videre til at Hurdalsplattformen slår fast at regjeringen vil benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge

land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet.

Flertallet viser til svarbrev fra justis- og beredskapsministeren av 24. mai 2022 og deler departementets vurdering av at verken den danske eller britiske modellen tilbyr noen enkel løsning på utfordringene med at mange migranter grovt utnyttes av menneskesmuglere.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener Norge har et ansvar for å hjelpe mennesker på flukt. Disse medlemmer mener det er viktig at det legges til rette for å hjelpe flest mulig mennesker på flukt på en best mulig måte. Norge skal hjelpe både ved å ta imot flyktninger til landet og ved å hjelpe i nærområdene. Retten til å søke beskyttelse er grunnleggende. Disse medlemmer mener dagens asylsystem samtidig har en rekke problematiske sider. Disse medlemmer viser til at mange av de som søker asyl, må legge ut på en lang og farefull ferd, ofte med hjelp av menneskesmuglere. Det innebærer en stor fare for den enkelte, og det kan være svært kostbart. Det kan medføre at mange uten ressurser som også har et beskyttelsesbehov, ikke har anledning til å søke asyl.

Disse medlemmer merker seg at Danmark og Storbritannia har kommet langt med et arbeid som kan lempe på noen av disse utfordringene. Asylmottak i tredjeland kan bidra til at færre må legge ut på en lang og farefull ferd, og at flere av de som trenger det, får beskyttelse. Disse medlemmer mener Norge har et ansvar for å sikre beskyttelse til mennesker som trenger det, men at dette ikke nødvendigvis innebærer en plikt til å gi beskyttelse i Norge. Disse medlemmer er derfor positive til en ordning hvor mennesker med et reelt beskyttelsesbehov får opphold i tredjeland, og videre positive til et system hvor Norge gir beskyttelse gjennom å betale for omplassering til trygge tredjeland. Disse medlemmer erkjenner samtidig at det er noen praktiske utfordringer med å gjennomføre en ordning med asylmottak i utlandet som gjør at forslaget trenger en nærmere utredning. Blant annet må det utredes hvordan det kan sikres at flyktningenes rettigheter er oppfylt i tredjeland, hvor mye det kan koste Norge i form av bistandsmidler, og rammen av våre folkerettslige og menneskerettslige forpliktelser.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gå i forhandlinger med sikte på å inngå avtaler med tredjeland som sikrer beskyttelse til mennesker med et reelt beskyttelsesbehov.»

«Stortinget ber regjeringen utrede et system hvor Norge gir beskyttelse til sårbare personer med beskyt-

tesbehov ved å betale for omplassering til trygge tredjeland.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at dagens praktisering av asylinstituttet ikke er bærekraftig, og disse medlemmer deler det danske Folketingets vurdering av at situasjonen er uholdbar. Det er påkrevd med dyptgående strukturelle endringer, både av hensyn til migrantene som legger ut på livsfarlige krysninger av Middelhavet for å nå Europa, og av hensyn til å sikre en ordning som over tid er bærekraftig for Norge som mottakerland for migranter.

Disse medlemmer er av den oppfatning at de danske og britiske løsningsforslagene vil være en god løsning også for Norge. Disse medlemmer mener den danske og britiske løsninger god avveining mellom hensynet til reform av asylinstituttet og hensynet til å oppfylle våre folkerettslige forpliktelser. Det vil da slik disse medlemmer ser det, være naturlig å søke et samarbeid med Danmark og Storbritannia på dette området, da dette er land Norge allerede har utstrakt samarbeid med på flere områder.

Disse medlemmer viser videre til det foreliggende representantforslaget og dets begrunnelse, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet, tilsvarende det danske lovforslaget L 226 (2021–2022), vedtatt i Folketinget 3. juni 2021, eller den nylig foreslåtte britiske modellen.»

«Stortinget ber regjeringen inngå et samarbeid med Danmark og/eller Storbritannia med sikte på å få på plass en felles løsning for asylmottak i utlandet.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt understreker at det er en menneskerett å søke asyl når man befinner seg i en situasjon der egen trygghet er i fare. Disse medlemmer deler forslagsstillernes bekymring for at mange flyktninger på farefull ferd omkommer i Middelhavet, men kan ikke se at forslaget vil bedre dette. Det at man uansett må legge ut på en slik reise, for deretter å kunne returneres til et afrikansk land, vil ikke bedre dette. NOAS påpeker at man heller bør se hen til UNHCRs anbefaling om å finne alternative reiser, øke antall kvoteflyktninger og gjøre det enklere med familiegjenforening. Det er også viktig å understreke at de fleste asylsøkerne som kommer til Norge, har krav på beskyttelse, og det er 60 pst. kvinner og barn som er i en desperat situasjon. Disse medlemmer er enige med høringsinstansene NOAS og Redd Barna, som er organisasjoner som sterkt advarer mot at Stortinget går inn for forslaget. Disse medlemmer vil påpeke at det er rekordmange mennesker på flukt, de aller fleste internflyktninger. Det er få

som kommer til Norge, og som et rikt land med muligheter for å ta imot mange burde Norge vise internasjonal solidaritet og styrke, ikke svekke det globale flyktningsystemet.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen gå i forhandlinger med sikte på å inngå avtaler med tredjeland som sikrer beskyttelse til mennesker med et reelt beskyttelsesbehov.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede et system hvor Norge gir beskyttelse til sårbare personer med beskyttelsesbehov ved å betale for omplassering til trygge tredjeland.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet, tilsvarende det danske lovforslaget L 226 (2021–2022), vedtatt i Folke-

tinget 3. juni 2021, eller den nylig foreslåtte britiske modellen.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen inngå et samarbeid med Danmark og/eller Storbritannia med sikte på å få på plass en felles løsning for asylmottak i utlandet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:240 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Himanshu Gulati om opprettelse av asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 27. oktober 2022

Lene Vågslid

leder

Mari Holm Lønseth

ordfører

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT*Justis- og beredskapsministeren*

Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.

Dato

22/2646 – AVA

24.05.2022

Dokument 8: 240 S (2021-2022) - Representantforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell

Jeg viser til brev 3. mai 2022 fra kommunal- og forvaltningskomiteen, der komiteen ber om Justis- og beredskapsdepartementets vurdering av representantforslag 240 (2021-2022) fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen og Himanshu Gulati om opprettelse av asylmottak i utlandet etter dansk eller britisk modell.

1. Stortinget ber regjeringen fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet, tilsvarende det danske lovforslaget L 226 (2021–2022), vedtatt i Folketinget 3. juni 2021, eller den nylig foreslåtte britiske modellen.

2. Stortinget ber regjeringen inngå et samarbeid med Danmark og/eller Storbritannia med sikte på å få på plass en felles løsning for asylmottak i utlandet.

Jeg er kjent med at Danmark har endret sin utlendingslov for å muliggjøre asylsaksbehandling utenfor Europa, og at Storbritannia har inngått en avtale med Rwanda om overføring av asylsøkere for behandling av asylsøknad og etterfølgende tilbud. Å inngå avtale med andre land om asylsaksbehandling og opphold til anerkjente flyktninger og ev. retur av de som ikke har et beskyttelsesbehov, utløser en rekke juridiske, økonomiske, praktiske utfordringer. Regjeringen støtter ikke representantforslaget. Jeg registrerer at heller ingen tidligere regjeringer har lagt frem

forslag om en slik løsning, til tross for at den danske modellen har vært diskutert politisk i en årrekke.

Selv om regjeringen avviser representantforslaget er vi ikke avvisende til å henvise asylsøkere til tredjeland utenfor Europa. Regjeringen ønsker imidlertid en annen løsning enn det som det tas til orde for i representantforslaget. Som det fremgår av Hurdalplattformen vil regjeringen benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet. Den danske og britiske løsningen innebærer at henviste asylsøkere blir overført til land utenfor Europa, uavhengig av om asylsøkeren har noen form for tilknytning til det aktuelle tredjelandet eller ikke.

Adgangen til å kunne henvise asylsøkere til trygge tredjeland utenfor Europa er i dagens lovverk regulert i utlendingsloven (utl.) § 32 første ledd bokstav d. Praksis knyttet til denne bestemmelsen har nylig vært vurdert, og departementet instruerte UDI 2. februar d.å. i rundskriv GI-2/2022 om at et det etter en konkret og individuell vurdering kan henvises til tredjeland dersom personer ikke risikerer å bli utsatt for behandling i strid med Grunnloven eller våre folkerettslige forpliktelser.

I årets tildelingsbrev til UDI har Justis- og beredskapsdepartementet også eksplisitt bedt UDI om å «benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet». UDI skal i årsrapporten for 2022 rapportere om hvordan handlingsrommet i dagens lovverk er benyttet.

For regjeringen er det viktig at Norge opererer i tråd med internasjonale konvensjoner, i overensstemmelse med våre menneskerettslige forpliktelser, at rettsikkerheten til asylsøkerne ivaretas og at tiltakene vi iverksetter bidrar til å redusere omfanget av migranter som tar en livsfarlig reise til Europa. Dette er også bakgrunnen for at regjeringen i Hurdalsplattformen er tydelige på at vi vil bygge opp en solidaritetspott i utviklingsbudsjettet på minst 5 milliarder kroner for å bedre forholdene for mennesker på flukt og lokalsamfunnene som mottar flyktninger og fordrevne.

Verken den britiske eller danske ordningen gir en enkel løsning på den store utfordringen som er at mange migranter grovt utnyttes av menneskesmuglere. Den danske løsningen legger opp til at noen oppgaver fortsatt må gjøres i Danmark i forbindelse med asylprosessen: blant annet individuell vurdering før ev. beslutning om overføring, innføring av en kontrollmekanisme som sikrer at menneskerettighetene overholdes og etablering av en monitoreringsordning som påser at avtalelandet

etterlever avtaleforpliktelsene. Dette illustrerer kompleksiteten i en eventuell ordning med overføring av asylsøkere til andre land.

Jeg vil understreke at Norge har et effektivt asylbehandlingssystem. Det innledende ID-arbeidet er styrket. De senere år er det utviklet bedre kontroll, raskere saksbehandling, økt kriminalitetsbekjempelse og bedre samfunnssikkerhet. En sentral forutsetning for å realisere gevinster i asylsaksbehandlingen er ambisjonen om at 70 prosent av asylsaker skal håndteres innen 21 dager. I tildelingsbrevet for 2022 er Utlendingsdirektoratet (UDI) bedt om å prioritere behandlingen av asylsaker hvor det er sannsynlig med avslag og benytte hurtigprosedyrer for antatt åpenbart grunnløse søknader, samt saker vedrørende kriminelle som antas å være uten beskyttelsesbehov. Ved å prioritere disse sakene gis et tydelig signal om at asylsøkere uten beskyttelsesbehov ikke får opphold i Norge. Muligheten til å hurtigbehandle søknader fra enkelte nasjonaliteter fra antatt trygge land innen 48 timer antas også å ha en effekt på hvem som søker asyl i Norge. I Hurdalsplattformen er regjeringen tydelig på at vi vil opprettholde tillitten til asylordningen gjennom effektivt returarbeid.

I motsetning til land i sørlige Europa, har ankomstene av asylsøkere til Norge før Ukraina-krigen vært lave, og andelen som får innvilget beskyttelse er høy. Innvilgesandelen i Norge har aldri vært høyere enn i 2021, da 87 prosent av søknadene som ble realitetsbehandlet fikk innvilget opphold. Vi er dermed i en situasjon hvor det store flertallet av de som kommer til Norge har et beskyttelsesbehov. Til sammenlikning, var innvilgesandelen på 32 prosent i EU i 2021, og ifølge det danske lovforslaget som representantene viser til 44 prosent i Danmark.

Regjeringen skal føre en rettferdig og helthetlig innvandringspolitikk, som er forutsigbar og ansvarlig, og som tar utgangspunkt i brede forlik i Stortinget. Regjeringen arbeider for tiden ikke med å fremme et lovforslag om opprettelse av asylmottak i utlandet eller å inngå samarbeid med Danmark og eller Storbritannia slik representantene foreslår. Det foreligger heller ingen planer om dette. Norge deltar i internasjonale samtaler om migrasjonsspørsmål og vil søke løsninger som ivaretar den enkeltes rett til beskyttelse og statenes behov for kontroll over innvandringen, både innenfor FN og med europeiske stater innenfor rammen av nasjonal råderett.

Med hilsen

Emmie Mehl

